

PROVIMI I MATURËS SHTETËRORE 2010

SESIONI I

(I DETYRUAR)

SKEMA E VLERËSIMIT TË TESTIT

VARIANTI A

Lënda: Letërsi dhe Gjuhë shqipe

Shkolla e mesme pedagogjike

Udhëzime të përgjithshme:

- Testi përbëhet nga dy pjesë.
- Testi përmban një total prej 50 pikësh.
- Testi ka 25 pyetje. 13 me zgjedhje dhe 12 me zhvillim.
- Për pyetjet me zgjedhje përgjigja e saktë vlerësohet me 1 pikë.
- Për pyetjet me zhvillim përgjigjet konsiderohen orientuese dhe në skemë parashikohen variantet e mundësive të përgjigjeve të nxënësve.
- Vlerësimi i pyetjes *ese* do të bëhet duke pasur parasysh rubrikat në tabelën e vendosur në fund të pyetjes dhe që është posaçërisht për vlerësuesit e testit.
- Saktësia gjuhësore ndikon negativisht në vlerësimin e nxënësit, në ato raste, kur ka përsëritje të theksuar gabimesh ose gabime të cilat prishin në mënyrë të vazhdueshme kuptimin e shprehjes.

PJESA I**Gjuhë shqipe**

Pyetja 1	C	1 pikë
Pyetja 2	C	1 pikë
Pyetja 3	D	1 pikë
Pyetja 4	B	1 pikë
Pyetja 5	D	1 pikë
Pyetja 6	A	1 pikë
Pyetja 7	B	1 pikë

Pyetja 8 3 pikë

1 pikë	kriste	folje
1 pikë	nga	parafjalë
1 pikë	që	përemër lidhor

Pyetja 9 2 pikë

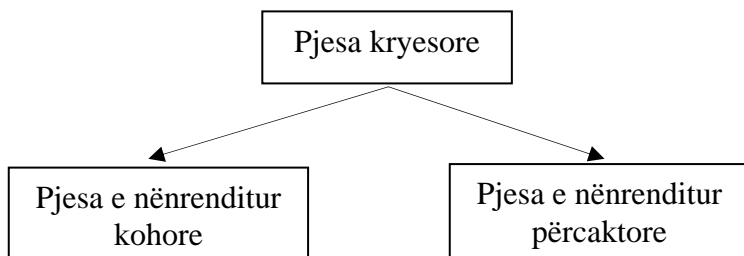
1 pikë	rasa dhanore
1 pikë	veta III

Pyetja 10 3 pikë

1 pikë	të gjithëve: kundrinor i zhdrejtë pa parafjalë ose kundrinor i zhdrejtë
1 pikë	lauresha e padukshme: kryefjalë
1 pikë	drite: përcaktor me drejtim ose përcaktor

Pyetja 11 3 pikë

1 pikë	nga vesa: rrethanor shkaku
1 pikë	shprehur: me emër me parafjalë
1 pikë	fjalë e prejardhur: veson, i vesuar

Pyetja 12 3 pikë**2 pikë** Lloji i fjalive të nënrenditura: kohore dhe përcaktore**1 pikë** Skema e fjalisë së përbërë:**Shënim:**

Nxënësi do të marrë një pikë edhe nëse e ka dhënë saktë skemën e fjalisë, por nuk ka plotësuar kuadratet e saj.

PJESA II**Petro Marko****Nata e Ustikës**

Pyetja 13	C	1 pikë
Pyetja 14	B	1 pikë
Pyetja 15	B	1 pikë
Pyetja 16	D	1 pikë
Pyetja 17	A	1 pikë
Pyetja 18	A	1 pikë

Pyetja 19 2 pikë**Model përgjigjeje**

- Përmes duarve përçohet ndjesia e takimit, e lidhjes, e mbështetjes dhe bashkimit njerëzor.
- Vetë duart janë një mënyrë komunikimi pa fjalë, por në një kontakt fizik gjithsesi mëson shumë për njëri-tjetrin.
- Prekja e duarve i transmeton ndjenjat po aq bukur sa dhe fjalët. Madje në mungesë të tyre janë duart ato që përcjellin ndjenjën më të shtrenjtë njerëzore.
- Gjuha e dashurisë shpesh nuk ka nevojë për fjalë.

E veçanta:

Vetë autori thotë se janë *thellësisht njerëzore*. Dhe kur ato janë të tilla, e tillë duhet të jetë edhe Sonja, lidhja e tyre, po kaq e ngrohtë dhe njerëzore.

Brenda tyre ai ndien jetën (*pulson zemra*).

1 pikë Nëse shpjegon pse vëmendja e Andreas përqendrohet pikërisht te duart.**1 pikë** Nëse tregon të veçantën e tyre.

0 pikë Nëse përgjigja e dhënë nuk i përmbahet thelbit të pyetjes ose nuk ka përgjigje.

Nxënësi do të marrë pikë edhe kur në përgjigjen e dhënë, shpreh mendime që nuk i përmban modeli i përgjigjes, por që komisioni i vlerësimit i gjykon të sakta.

Pyetja 20 3 pikë

Model përgjigjeje

a) Gjendja emocionale e Andreas është ajo e një te riu të sapodashuruar, që ka shqetësimin e dashurisë së parë.

b) Fjalitë e përdorura janë pyetëse dhe thirrmore (mjafton që nxënësi të përmendë edhe vetëm njëërën).

Shpjegimi: Andrea pushtohet nga emocionet. Ai është i befasuar nga ritakimi dhe mundohet të zbulojë domethënien e bisedës me Sonjën si dhe pengjet e brendshme të njeriut të dashuruar.

1 pikë Nëse tregon gjendjen emocionale të Andreas.

1 pikë Nëse tregon llojin e fjalive (ose pyetëse ose thirrmore).

1 pikë Nëse shpjegon këtë mënyrë përdorimi.

0 pikë Nëse përgjigjet gabim ose nuk përgjigjet fare.

Nxënësi do të marrë pikë edhe kur në përgjigjen e dhënë, shpreh mendime që nuk i përmban modeli i përgjigjes, por që komisioni i vlerësimit i gjykon të sakta.

Pyetja 21 2 pikë

Model përgjigjeje

Funksioni artistik: Kjo pranëvënie zbulon kontrastin midis realitetit ku jeton Andrea (burgut të zi ku jeta venitet) dhe natyrës plot jetë dhe ndriçim (agimi, kaltra – deti dhe qielli)

Theksohet se sa e rëndë është drama e njerëzve që vuanin në atë ishull mungesën e lirisë.

1 pikë Nëse zbulon kontrastin.

1 pikë Nëse tregon se ç' theksohet përmes kësaj zgjedhjeje.

0 pikë Nëse përgjigjet gabim ose nuk përgjigjet fare.

Shënim:

Pranëvënia mund të trajtohet edhe si paralelizëm figurativ, ndërtuar mbi kontraste.

Pyetja 22 **3 pikë****Model përgjigjeje****Fakti autobiografik**

Petro Marko është arrestuar dhe burgosur nga fashistët në burgun e Tiranës dhe në Ustikë.

Fjalitë njëkryegjymtyrëshe:

Emërore: Andrea! Sooonja! Sonja?

Foljore: Po pse nuk i fola më gjatë? Si duhej ta nisja bisedën?

1 pikë Nëse shkruan një fakt autobiografik.

1 pikë Nëse shkruan një fjali një kryegjymtyrëshe foljore.

1 pikë Nëse shkruan një fjali një kryegjymtyrëshe emërore.

0 pikë Nëse përgjigjet gabim ose nuk përgjigjet fare.

Pyetja 23 **3 pikë****Model përgjigjeje**

- Figura e doktorit është një figurë kyç, që i shërben autorit të mishërojë idenë e tij humane. Doktorin përshkruhet si një njeri plot ndjenja dhe humanizëm. Pikërisht dashuria për njeriun dhe luftën e tij për liri e shtyn atë të betohet se do ta mbrojë Andrean.
- Autori e ka diferencuar atë nga kampi i fashistëve për të vënë në dukje shpresën e mbijetesës së këtij humanizmi.
- Ai nuk do të përfshijë të gjithë popullin italian nën uniformën e fashizmit, pasi kjo ideologji nuk përfaqësonte gjithë Italinë dhe kulturën e saj, por ishte një ideologji e një grupi të caktuar politik, që përgjaku së pari vetë popullin italian.

1 pikë Nëse shpjegon se pse doktorin i betohet Andreas se do ta shpëtojë.

1 pikë Nëse shpjegon se pse autori e ka diferencuar doktorin nga italianët e tjerë.

1 pikë Nëse shpjegon se çfarë ka mishëruar autori përmes figurës së doktorit.

0 pikë Nëse përgjigjet gabim ose nuk përgjigjet fare.

Nxënësi do të marrë pikë edhe kur në përgjigjen e dhënë, shpreh mendime që nuk i përmban modelin e përgjigjes, por që komisioni i vlerësimit i gjykon të sakta.

Pyetja 24 **2 pikë****Model përgjigjeje**

Ato janë vargje të shkruara mbi portën e *Ferrit* dhe janë paralajmëruese për ata që do të hynë në atë portë, për gjithçka që i pret atje brenda.

Nënteksti është i qartë: brenda Ferrit, që në këtë rast është burgu i Ustikës, kuvlia e hekurt e vdekjes, nuk ka më asnjë shpresë. Vuajtja dhe dhimbja janë të përjetshme.

Vargu i Ferrit zbulon ideologjinë antinjerëzore të fashizmit.

Kjo ideologji, në të kundërt të propagandës së saj, mishëronte vdekjen, shfarosjen. Siç e thotë dhe vargu, ajo shuan shpresat dhe ëndrrat e njerëzve për lirinë dhe jetën.

1 pikë Nëse shpjegon pse autori i referohet pikërisht vargjeve të Dantes.

1 pikë Nëse shpjegon nëntekstin që ato mbartin.

0 pikë Nëse përgjigjet gabim ose nuk përgjigjet fare.

Nxënësi do të marrë pikë edhe kur në përgjigjen e dhënë, shpreh mendime që nuk i përmban modeli i përgjigjes, por që komisioni i vlerësimit i gjykon të sakta.

Pyetja 25 8 pikë

Për esenë do të ndiqen kriteret e mëposhtme:

KRITERI I: SHTJELLIMI I IDESË**2 pikë**

Vlerësuesi do të shikojë nëse nxënësi:

- shkruan një ese ku argumenton pse bota i takon ditës dhe jo natës;
- përqendrohet në idenë madhore që autori përcjell përmes saj në vepër, humanizmin që e përshkon;
- i mbështet idetë e veta me shembuj nga fragmenti ose vepra;
- përdor detaje mbështetëse;
- ka qartësi mendimi.

KRITERI II: ORGANIZIMI DHE STRUKTURA E ESESË 2 pikë**1 pikë Struktura e esesë**

- respekton elementet e strukturës së esesë:
 - hyrjen
 - zhvillimin
 - përfundimin

Nxënësi merr **1 pikë** nëse përgjigjen e dhënë e strukturon sipas skemës së mësipërme.

1 pikë Organizimi i esesë

- organizim logjik, ku shfrytëzohen teknika të tilla si koherenca dhe unifikimi i paragrafëve (lidhja logjike mes paragrafëve, kalimi në mënyrë të natyrshme).

KRITERI III: STILI DHE ORIGJINALITETI**2 pikë**

Vlerësuesi do të shikojë nëse nxënësi:

- përmes gjuhës që përdor, krijon një përshtypje të përgjithshme për atë që do të shprehë.
- shprehet me një gjuhë eseistike.
- ka fjalor të pasur.
- stil origjinal.

KRITERI IV: SAKTËSIA GJUHËSORE**2 pikë****(1 pikë sintaksa dhe 1 pikë drejtshkrimi)**

Vlerësuesi do të shikojë nëse nxënësi:

- strukturon qartë përgjigjen nga pikëpamja gramatikore.
- ndërton fjali që janë të sakta dhe të qarta.
- përdor fjali që variojnë në modele, gjatësi dhe ritëm.
- ka saktësi drejtshkrimore.